

HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC'İN AFİŞ TASARIMLARINDA RESİM VE TİPOGRAFI İLİŞKİSİ

Fahrettin Geçen^{1*}, Tarık Yazar²

¹ Resim Bölümü/Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

² Görsel İletişim Tasarımı Bölümü / Güzel Sanatlar Fakültesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye

*Corresponding author: fahrettin.gecen@inonu.edu.tr

+Speaker: tarikyazar08@gmail.com

Özet - Post Empresyonist Fransız Ressam Henri de Toulouse Lautrec 24 Kasım 1864'de Paris'e yakın olan Albi kentinde doğmuştur. 15 yaşında iki kez yüksekten düşerek kamburlaşan ve kısa boylu kalan sanatçı 37 yaşında hayatını kaybetmiştir. Sanatçı, küçük yaşta sakatlanıp ardından iyileşme sürecine girmesiyle birlikte karakalem çizmeye ve sonrasında yağlıboya dersleri almaya başlamıştır. Lautrec yağlı boya dersini birçok hocadan alarak farklı teknikler kazanmıştır. Sanatçı, önce Paris'te modacı Leon Bonnat'ın sonra da Fernand Cormon atölyesinde çalışmıştır. Atölye dersleriyle kendini sınırlı bırakmayan sanatçı özgün resim ve desenler yapmıştır. Cüce olarak tanınan fakat cüce olmayan sanatçı hayatının büyük kısmını Paris'in kabarelerinde ve eğlence yerlerinde geçirip burada birçok eser üretmiştir. 1891'de işin ticari boyutuna atılarak resim ile yazıyı yani tipografiyi biraya getiren sanatçı bu kabareler için afişler yapmaya başlamıştır. Sanatçı farklı bir ticari boyuta taşıyan Lautrec, afiş tasarımının ilk sayılabilecek sanatçılarından biri olarak bilinmektedir. Afiş tasarımlarında resimsel öğelere ağırlıklı olarak yer veren sanatçı yaptığı tasarımlarda farklı tipografik öğeleri de kullanmıştır. Dolayısıyla tipografiye resimlerinde yer vermesi, bilgi iletimiyle ilgili tasarımlar yapması, sanatçıyı ressamlığının yanında bir afiş tasarım ustası olarak görmemize vesile olmuştur.

Araştırmanın temel amacı, Henri de Toulouse-Lautrec'in afiş tasarımlarında yer alan resim ve tipografi ilişkisini değerlendirmektir. Araştırma, afiş tasarımının resim sanatıyla ilişkilendirilmesi ve kullanılan öğelerin tasarım süreci açısından değerlendirilmesi nedeniyle önemlidir. Araştırma verilerine ulaşmak için literatür taraması yapılmıştır. Afişlerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Fransız Ressam Henri de Toulouse Lautrec oluşturmaktadır. Araştırma, Lautrec'in 5 farklı afiş tasarım çalışması ile sınırlandırılmıştır. Araştırma sonucunda; sanatçının afiş tasarımlarında resimlerinden farklı olarak daha yalın formlar kullandığı, farklı yazı karakterlerine yer verdiği, imge ve tipografik unsurları uyumlu olarak kullandığı, iletişim becerileri açısından özgün tasarımlar yaptığı gözlemlenmiştir. Afişlerde yer alan resimler, eğlence merkezini yani resim ile afişin yapılması amaçlanan konuyla uyum içerisindedir. Afişlerdeki tipografik öğelerin her afişte farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Lautrec'in ticari kaygılarla tasarladığı afişler aynı zamanda sanatın finansallaşmasının bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Lautrec, Resim, Afiş tasarımı, Tipografi, Yazı.

RELATIONSHIP BETWEEN THE PAINTING AND TYPOGRAPHY ON THE POSTERS DESIGN OF HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC

Abstract - The Post-impressionist French painter Henri de Toulouse Lautrec was born on 24 November 1864 in the city of Albi, close to Paris. At the age of 15, the artist, who fell twice from a height and remained short, died at the age of 37. The artist started drawing charcoal and then taking oil painting lessons after being injured at a young age and then going into the healing process. Lautrec took oil painting from many teachers and gained different techniques. The artist worked first in Paris at the workshop of the fashion designer Leon Bonnat and then Fernand Cormon. The artist, who did not confine himself to workshop lectures, made original paintings and patterns. The artist, known as a dwarf but not a dwarf, spent most of his life in the cabarets and entertainment places of Paris, where he produced many works. In 1891, the artist started to make posters for these cabarets, which introduced painting and writing, typography, to beer. Lautrec, who took art to a different commercial dimension,

is known as one of the first artists of poster design. The artist has used different typographic elements in his designs, which mainly include pictorial elements in his poster designs. Therefore, the fact that he gave typography a place in his paintings and made designs related to the transmission of information was instrumental in seeing the artist as a master of poster design in addition to his painting.

The main objective of the research is to evaluate the relationship between painting and typography contained in the poster designs of Henri de Toulouse-Lautrec. The research is important because poster design is associated with the art of painting and the elements used are evaluated from the point of view of the design process. A literature review was conducted to access the research data. Descriptive analysis method was used in the analysis of posters. The French painter Henri de Toulouse Lautrec is a sample of the research. The research is limited to 5 different poster design studies by Lautrec. Research results; it has been observed that the artist uses simpler forms in poster designs, uses different typefaces, uses image and typographic elements harmoniously, and makes original designs in terms of communication skills. The pictures on the posters are in harmony with the subject that is intended to be made of the entertainment center, that is, the picture and the poster. It has been observed that typographic elements in posters differed in each banner. The posters that Lautrec designed with commercial concerns also come across as an example of the financialization of art.

Keywords: Lautrec, Painting, Banner, Typography, Writing

1. GİRİŞ

Grafik tasarım ürünü olan “afiş” kelimesi Fransızca kökenli olup “affiche” şeklinde yazılmaktadır. Afiş, hem duvar ilanı, hem digital ortamda ilan ve reklam hem de sanat değeri taşıyan bir grafik çalışmasıdır. Afiş ideolojik ve estetik açıdan kitlelere hitap etmektedir (Akgün ve Bulduk, 2015:58). “Afiş, grafik tasarımda vazgeçilmez bir yere sahiptir. Grafik tasarımın temelini oluşturan görsel iletişim, afiş tasarımında en yalın ama bir o kadar da güçlü haliyle karşımıza çıkar. Etkinlikleri, olayları, gösterileri, insanları toplumla buluşturan afişler, aynı zamanda grafik tasarımın sokaktaki yüzüdür” (Taşcıoğlu ve Siretli, 2016:192). Afiş, tasarım ve sanat kaygısının eşit ağırlıkta olduğu grafik ürünlerdir. Bir haberi bir olayı, siyasal, ekonomik, sanatsal ve kültürel açıdan, topluma duyurmak amacıyla, değişik yüzeyler üzerine yapılan ve belirli boyutlarda köy, kasaba ve şehirlerin çeşitli yerlerine asılan duyurulardır.

Afiş, kitlelere plastik sanat yoluyla mesaj veren, etkinlikleri, olayları, gösterileri, ve insanları toplumla buluşturan sokak-kent sanatıdır. Özellikle kentin vazgeçilmez ürünüdür.

Aynı zamanda afiş, ticari amaçla kullanılan bir kanal yolu görevi görmektedir. İlk afiş örnekleri elbette sadece yazılıyken zamanla resimlerde yazıların yanlarına ilave olarak daha güçlü bir anlatım ifadesi ile görselleştirilip ürün haline dönüşmüştür. Afiş tasarımı yapan birçok sanatçı ve tasarımcı olmuştur. Resme yazı katarak önemli afiş tasarımları yapan sanatçılardan biride Henri de Toulouse Lautrec'dir.

Afişler boyutlarına göre büyük ve küçük olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

1. Büyük boyutlu dış mekan afişleri, duvar yüzeylerine ve ilan panolarına asılır.

2. Küçük boyutlu iç mekan afişleri ise lobi, salon ve koridorlarda kullanılmak üzere tasarlanırlar.

Genel olarak üç tür afiş bulunmaktadır.

1. Kültürel Afişler

2. Reklam Afişleri

3. Sosyal Afişler

1. Kültürel Afişler: Festival, seminer, sempozyum, balo, konser, sinema, tiyatro, sergi ve spor gibi kültürel etkinlikleri tanıtan afişler, kültürel afişlerdir.

1. Reklam Afişleri: Bir ürünü ya da hizmeti tanıtan afişler reklam afişleridir.

3. Sosyal Afişler: Sağlık, ulaşım, sivil savunma, trafik, çevre gibi konularda eğitici ve uyarıcı nitelikteki afişlerin yanı sıra politik bir düşüncüyü ya da siyasi bir partiyi tanıtan afişler sosyal afişler grubunda yer alır.

İlk afiş tasarımları genel olarak tipografik öğelerle yapılırken daha sonra resimler kullanılmaya başlamıştır. Yazı ve resimlerin afiş tasarımlarında mesajı daha etkili şekilde aktarabildiği düşünülmektedir. Bu nedenle resim ve tipografik öğeleri afiş tasarımlarında kullanan birçok sanatçı/tasarımcı olmuştur. Bu sanatçı/tasarımcılardan biri de Henri de Toulouse Lautrec'dir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmanın temel amacı afiş tasarımının öncülerinden sanatçı Fransız Ressam Henri de Toulouse Lautrec'in afiş tasarımlarına yönelmesinin nedenini belirlemek ve afişlerinde yer alan resimler ile tipografik öğeleri çözümlemektir.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ressam Henri de Toulouse Lautrec öze- linde afiş tasarımlarında kullanılan imge ve ti- pografi ilişkisini incelemek açısından çalışma- nın önemli olduğu düşünülmektedir.

4. HENRI DE TOULOUSE LAUTREC

Post Empresyonist Fransız Ressam Henri de Toulouse Lautrec 24 Kasım 1864'de Paris'e ya- kın olan Albi kentinde doğmuştur. Babası avcılıkla uğraşan Lautrec babasından uzak kalmış ve resimle ilgilenen annesini kendine örnek edinmiştir.

Resim sanatına olan aşkı bu şekilde bir yol almaya başlamıştır (<http://www.ressamlar.gen.tr/>). 15 yaşında iki kez yüksekten düşerek kamburlaşan ve kısa boylu kalan sanatçı 37 yaşında hayatını kay- betmiştir. Lautrec, küçük yaşta sakatlanıp ardından iyileşme sürecine girmesiyle birlikte karakalem çiz- meye ve sonrasında yağlıboya dersleri almaya başla- mıştır. Yağlı boya dersini birçok hocadan alarak farklı teknikler kazanmış olan sanatçı önce Parisli modacı Leon Bonnat'ın sonrada Fernand Cormon atölyesinde çalışmıştır. Atölye dersleriyle kendini sı- nırlı bırakmayan sanatçı, özgün resim ve desenler yapmıştır. Cüce olarak tanınan fakat cüce olmayan sanatçı hayatının büyük kısmını Paris'in kabarele- rinde ve eğlence yerlerinde geçirip buralarda birçok eser üretmiştir. 1891'de işin ticari boyutuna atılarak resim ile yazıyı yani tipografiyi biraya getiren sa- natçı bu kabare ve eğlence merkezleri için afişler yapmaya başlamıştır. Sanatı farklı bir ticari boyuta taşıyan Lauetrec, afişin ilk sayılabilecek sanatçıla- rından biridir (<https://www.istanbulsanatevi.com>). Afişlerinde resim yeteneğini konuşuran sanatçı, yaptığı afişlerde farklı, kendi üretimi olan ve elle- riyle yazdığı tipografik yazı karakterleri ni de kullan- mıştır.

5. LAUTREC'İN AFİŞ TASARIMLARINDA RESİM VE TİPOGRAFI İLİŞKİSİ

Paris'te tiyatro ve gece yaşamı alt tabaka ve orta tabakanın bir kısmı için önemliydi. Bu yaşam içeri- sinde olan Lautrec bu tabakalara ve konulara yönelik afişler hazırladı. Toulouse-Lautrec afişlerinde açık kompozisyonlar kullanmış, figürler yalın ya da siluet hâlinde etüt etmiş, belirgin dış hat çizgiler kullanıp etkililiği arttırmıştır. Toulouse-Lautrec afişlerini sembolik, imalı ayrıntılardan meydana getirmiştir. Afişleri hem resim açısından hem de yazı açısından gerekli olan öğelerle doldurulmuştur (Akgün ve Bul- duk, 2015:60-61). "Figürler arasındaki boşlukları dolduran sözcükler, afişin daha iyi anlaşılmasını sağ- lamıştır. Çizgi, boşluk, renk ve yazıların kullanımın- daki tutarlı yaklaşım, hazırladığı tüm afişlerinde temel özellik olmuştur" (Akgün ve Bulduk, 2015:61).

Lautrec'in Resim 1'deki afişine bakıldığında, bir kaberenin afişini tasarladığı görülmektedir.

Afişte figür, dikey ve açık kompozisyonla sırtı dö- nük elinde bir kılıç ile kompoze edilmiştir. Resim ve yazının birlikte kullanıldığı afişte kullanılan yazı sa- natçının el yazısıyla yazılmıştır.

Afişte figürün, realist fakat stilize formlarla içi tek tonla (lokal) boyanmış, dışı ise belirgin kontur çizgilerle belirginleştirilmiş halde etüt edildiği gö- rülmektedir. Lautrec'in yaptığı resimleri ile afiş- leri karşılaştırıldığında resimlerinin ayrıntılı etütleri ve tonlamaları yerine afişlerinde daha stilize ve tek renk (lokal) formu kullandığı görülmektedir.

Resim 1: Aristide-Bruant-dans-son-cabaret-1893 (<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>)

Lautrec Resim 2'deki afiş tasarımında bir eğlence ortamı tasarlamıştır. Afiş tasarımı dikey ola- rak kompoze edilmiş açık kompozisyon içerisinde iki belirgin figür ve çok sayıda belirsiz figür yer al- maktadır.

Afişte resimsel öğelerle birlikte yazı kulla- nılmıştır. Sanatçı afiş tasarımında kendine has yazı tekniğiyle bilgileri resim üzerine yerleştirerek kom- pozisyonunun tamamlamıştır. Afiş tasarımında fi- gürler, eğlence ve toplantı konularını vurgular nite- likte betimlenmiştir. Figürlerin bazıları stilize formlarla içi tek tonla (lokal) boyanmış, dışı ise belirgin kontur çizgilerle belirginleştirilmiş halde etüt edilir- ken bazı figürlerin vücut parçaları hayal edilecek formda kontur çizgilerle ve tüm figürler tek renkle etüt edilerek çizilmiştir. Lautrec'in yaptığı resimlerle afişler karşılaştırıldığında özellikle afiş tasarımla- rında figürlerin biraz daha yalınlaştırılarak kullanı- ldığı görülmektedir.

Resim 2: Divan-Japonais-1893
(<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>)

Lautrec Resim 3'te yer alan afişinde bir kabare ortamını tasarlamıştır. Afiş tasarımında dikey bir kompozisyon kullanılmıştır. Kompozisyon içerisinde dans eden bir figür ve çalgılı bir müzik aleti tutan ve önde yer alan bir el bulunmaktadır.

Afişte enstrüman tutan el ve karşısındaki figür tasarımı açık kompozisyon konumuna getirmiştir. Resim ve yazı/tipografi afiş tasarımında birlikte kullanılmıştır. Sanatçı kabarenin ismini afişin üst kısmında kendi el yazısıyla yazmıştır. Bu yazı resimdeki boşluğu doldurup afişin görünümünü güçlendirmiştir. Afişte yer alan resimsel öğelere bakıldığında dans eden figür ve çalgı aleti, eğlence temasını tam olarak karşılar durumdadır.

Afişte dans eden kadın figürü stilize edilmiştir. Figürdeki renkler tek tonla (lokal) olarak kullanılmıştır. Dış hatlar ise belirgin kontur çizgilerle verilmiştir. Mekan ve çalgının bir kısmı ise yalnız kontur olarak gösterilmiştir. El ve çalgı ise kontur kullanılmasına rağmen lekesele olarak resmedilmiştir.

Resim 3: Jane-Avril-1899
(<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>)

Lautrec Resim 4'teki afiş tasarımında bir eğlence ortamını tasarlamıştır. Afişte yatay olarak kompozite edilmiş ve dans eden dört kadın figürü bulunmaktadır.

Afiş tasarımında etüt edilen figürlerin tamamı konturlarla verilmiş ve yalnız saçlar lokal olarak boyanmıştır. Fon yine tek renk sarı renkle boyanmış, zemin ise çizgisel olarak verilmiştir.

Lautrec bu afiş tasarımında yine kendi el yazısıyla yazdığı farklı bir tipografik karakterle sol alt bölümdeki boşluğu doldurarak yazıyı yazmıştır. Alt sol köşede kendisi için tasarladığı logo'ya yer vermiştir.

Resim 4: La-Troupe-de-Mademoiselle-Églantine-1896
(<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>)

Lautrec Resim 5'teki afişin tasarımında eğlence ortamını resmetmiş ve tipografik öğeleri kullanmıştır. Afiş tasarımında dikey olarak kompozite edilmiş açık kompozisyon içerisinde dans eden bir kadın figürü ve ön tarafta profilden gri lokal tonda bir erkek figürü yer alırken fonda ise çok sayıda tam

çizilmemiş siyah gölge formunda silüet olarak izleyici figürler yer almaktadır.

Sanatçının bu afiş tasarımında dikkati çeken en önemli öğelerden biri tipografinin çok miktarda kullanılmasıdır. Ancak yazılara çok yer verilmiş olmasına rağmen gözü çok rahatsız etmemektedir. Bunun nedeni üst kısımdaki blok düzenleme olabilir. Ayrıca renklerin rahatsız edici düzeyde kullanılmamasında önemli bir ölçüttür.

Lautrec bu afiş çalışmasında kendi imzasına da yer vermiştir. Dans eden figür renksel olarak etüt edilmemiş yalnız bazı kısımlar lokal boyanmıştır. Afişteki diğer tüm figürler konturlarla çizilmiş olup stilize formlara yer verilmiştir. Fon kısmen tonlanmış ve dış mekan algısı verilmeye çalışılmıştır.

Resim 5: Moulin-Rouge-La-Goulue-1891

<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>

6. YÖNTEM

Araştırma verilerine ulaşmak için literatür taraması yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi ile yapılan araştırmada afişlerin çözümlemesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmannın örneklemini Fransız Ressam Henri de Toulouse Lautrec oluşturmaktadır. Araştırmannın sınırlılığını ise Lautrec'in 5 farklı afiş çalışması oluşturmaktadır.

7. SONUÇ

Araştırmannın sonucunda; sanatçının resimlerindeki etütlerin (tonlama, üç boyut,) afişlerindeki resimlerde yapılmadığı ve daha sade, içi tek ton renkle (lokal) doldurulmuş, stilize formların kullanıldığı görülmektedir. Afişlerde yer alan resimler kabare, tiyatro konularında olup resim ile afişin yapılması amaçlanan konuyla uyum içerisindedir. Sanatçının afişlerinin çoğunda figürlerin bazıları stilize formlarla içi tek tonla (lokal) boyanmış, dışı ise belirgin kontur çizgilerle belirginleştirilmiş halde etüt edilirken bazı figür imgelerinin vücut parçaları hayal edilecek formda kontur çizgilerle ve tüm figürlerin tek renkle yada boyanmadan sadece kontur çizgilerle

çizildiği görülmektedir. Sanatçının resimlerinde dikkat ettiği vücut oranlarına afişlerinde yeterince dikkat etmediği anatomiyi biraz oransal açıdan deforme ettiği tespit edilmiştir.

Afişlerinde kullandığı tipografik yazıların görselde yoğunluk olsa da olmasa da herhangi bir rahatsızlık hissi vermediği görülmektedir. Afişlerdeki tipografik yazı karakterleri her afişte hemen hemen farklılık göstermektedir. Tipografik yazıların yanlarında bazı afişlerde logo ve ambleme benzer imgelerinde kullandığı görülmektedir. Sanatçı afişlerinde kullandığı resimlerde dikkat etmek istediği konu ile ilgili görsel öğeleri vurgulu şekilde işlemiştir. Afiş tasarımlarında genelde açık kompozisyon kullandığı tespit edilmiştir. "Figürler arasındaki boşlukları dolduran sözcükler, afişin daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır. Çizgi, boşluk, renk ve yazıların kullanımındaki tutarlı yaklaşım, hazırladığı tüm afişlerinde temel özellik olmuştur" (Akgün ve Bulduk, 2015:61). Sanatçı afişlerinde mekanı ya çizgisel ya boşluk halinde, yada fazla renksel etüde girmeden vermiştir. Lautrec çağdaşları arasında tek figür çalışan sanatçı olup diğer sanatçılardan bu yönüyle ayrılmaktaydı. Ayrıca sanatçı bütün çalışmalarında figür odaklı çalışmıştır (Çığır, 2012:29).Lautrec'in ticari kaygılarla hazırladığı afişler sanatın ticari kaygıyla farklı bir forma dönmesinin bir örneği olarak sayılabilir.

Sonuç olarak özetle; Sanatçının afiş tasarımlarında resmettiği figürlerde iki boyutlu yalın öğelere ve stilizasyona yer verdiği,
•Lekesel öğelerde tek tonlu lokal renkleri kullandığı,
•Konularını kabare, tiyatro, sirk ve eğlence mekanları gibi alanlardan seçtiği,
•Kadın ve erkek figürlerin yanında kedi ve enstrüman gibi öğelere yer verdiği,
•Figürlerin statik değil, dinamik olduğu,
•Renklerin soft değil, canlı olduğu,
•Tasarımlarında resimsel öğelerin yanında tipografiye ağırlıklı olarak yer verdiği,
•Tipografide serbest bir stil kullandığı, kendi el yazısına ağırlıklı olarak yer verdiği,
•Tipografi ve resimsel öğeleri uyum içerisinde kullandığı,
•Yazıların resimleri, resimlerin de yazıları desteklediği,
•Çalışmalarında özgün olduğu,
•Konusu açısından biraz abartıya yer verdiği,
•Tipografideki rahat ve serbest stilin resimsel öğelerde de kullanıldığı,
•Tipografik öğelerin okunur ve anlaşılır konumda olduğu,
•Para, ihtişam ve gece hayatına önem verdiği,
•37 yıllık kısa yaşamında yaptığı resim ve afiş tasarımlarında kendine has özgün bir değer yarattığı gözlemlenmiştir.
•Tüm bunların yanında Lautrec'in afiş tasarımlarında tonlama ve üç boyut etkisine çok yer vermediği,
•Figürlerdeki oran ve orantıya dikkat etmediği,

- Anatomide deformasyona gittiği,
- Derinlik algısı açısından ön ve arka plan çalışmasında silüet figürler kullandığı,
- Fonda çizgisel değerleri kullanırken resimlerindeki gibi mekansal değerlere çok yer vermediği,
- Kültürel ve ticari içerikli afişlere yer verdiği ancak, çok yalın anlatımlardan biraz uzak olduğu,
- Afiş tasarımlarında tipografik öğeleri yalın olarak kullanmadığı, hemen hemen tüm tasarımlarında resimsel öğelerle birlikte kullandığı gözlemlenmiştir.

Lautrec çağdaşları içerisinde farklı bir özelliği sahipti. Çünkü hem resim hem de bir grafik tasarımcı gibi afiş tasarımları yapmıştır. Bu yönüyle Lautrec'in önemli bir grafik tasarımcı / sanatçı olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca Lautrec'in ticari kaygılarla hazırladığı afiş tasarımları, sanatın ticari kaygılarla farklı bir forma dönmesinin bir örneği olarak gösterilebilir.

KAYNAKÇA

Akgün, Banu, Bulduk Emre Özgür (2015), "Afiş Sanatı Ve Grafikte Henri De Toulouse-Lautrec Etkisi", **Uluslararası Hakemli Tasarım Ve Mimarlık Dergisi**, Yıl: Eylül/Ekim/Kasım/Aralık 2015, S: 06, s.57-66

Çığır, E. (2012). Post-Empresyonist Dönemde Henri De Toulouse Lautrec'in Desen Çalışmalarının Üslup Özellikleri Açısından Araştırılması. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Taşçıoğlu, Melike, SİRETLİ Aydan (2016), "Grafik Tasarımda Litografinin Yeri ve Henri de Toulouse-Lautrec'in Afiş Tasarımları", **Sanat Tarihi Dergisi**, Yıl: 2016, S: Aralık, s. 187-202

<http://www.ressamlar.gen.tr/henry-de-toulouse-lautrec-kimdir-hayati-biyografisi/>

<https://www.istanbulsanatevi.com/sanaticilar/soyadi-toulouse-lautrec-henri-de/henri-de-toulouse-lautrec-1864-1901/>

<https://www.nkfu.com/henri-de-toulouse-lautrec-kisaca-hayati/>

<http://www.leblebitozu.com/henri-de-toulouse-lautrecin-hayati-ve-eserleri/>

<https://www.istanbulsanatevi.com/sanaticilar/soyadi-toulouse-lautrec-henri-de/henri-de-toulouse-lautrec-1864-1901/>